

kell folytatni. Kutató-feltáró merüléseinket a 2. sz. tó egyik kutjában végeztük.

A felderítő merülések során ismét lehetőség nyílt barlangi buvárkodásban járatlan buvárok képzésére. Így idén is többen ismerkedtek a barlangi buvárkodás rejtelmével.

Folytattuk a barlang genetikai kutatását is. Ezzel a munkával még csak a megfigyelési és adatgyűjtési fázisban vagyunk, így eredményekről korai lenne beszámolni. Valószínűnek látszik, hogy a barlang kialakulásának több fázisát sikerült bizonyítani és dokumentálni. Ezeket a vizsgálatokat az 1982-es évben is folytatni kívánjuk, hogy elegendő adat álljon rendelkezésre a részletes genetikai leírás elkészítéséhez.

Jelentés

a Cépipari Spartacus SE. "Lóczy Lajos" Barlangkutató Csoport 1981-ben végzett munkájáról

Lator-forrásbarlang

Ebben az évben a barlang hosszát számottevően nem sikerült növelni. Elkészítettük a barlang fixpontos térképét, melyből egyértelműen kiderülnek azok a bontási helyek, melyektől továbbjutást várhatunk. A 2. sz. mesterséges aknabejárat ácsolatát rendszeresen ellenőriztük, gombamentesítettük. Az akna köré betonozott övarkot építettünk a DRV-vel egyeztetett és a kutatási engedélyünkben rögzített megállapodások alapján. A forrásból rendszeresen vízmintákat vettünk, melynek műszeres vizsgálata és kiértékelése tőlünk független okokból eddig nem sikerült.

Szilvesztor-barlang

Mivel az 1980-as táborunk sikerrel végeződött ebben az objektumban, 1981-ben továbbkutattuk a barlangot. A végpont kutatását azonban fel kellett függeszteniünk, mivel az átbontott agyagszifon megtelt vízzel, és a mögöttes lévő teremben levegőhiány miatt a bontás igen nehézvé vált. Ezért a munkát más irányban folytattuk azaz a céllal, hogy a szifon mögé jutjunk. A további feltárás során azonban bebizonyosodott, hogy a járatok a bejárat előtti sziklafaltól indulnak ki koncentrikus körívek mentén. A továbbjutás így kizárólag az 1980-ban elért végponton lehetséges.

Csiga-hegyi Borz-lyuk

A tavaly elkezdett feltárást folytattuk a bejáratától jobbra eső teromban, melynek szűk méretei miatt mindössze 2 métert tudtunk előrejutni.

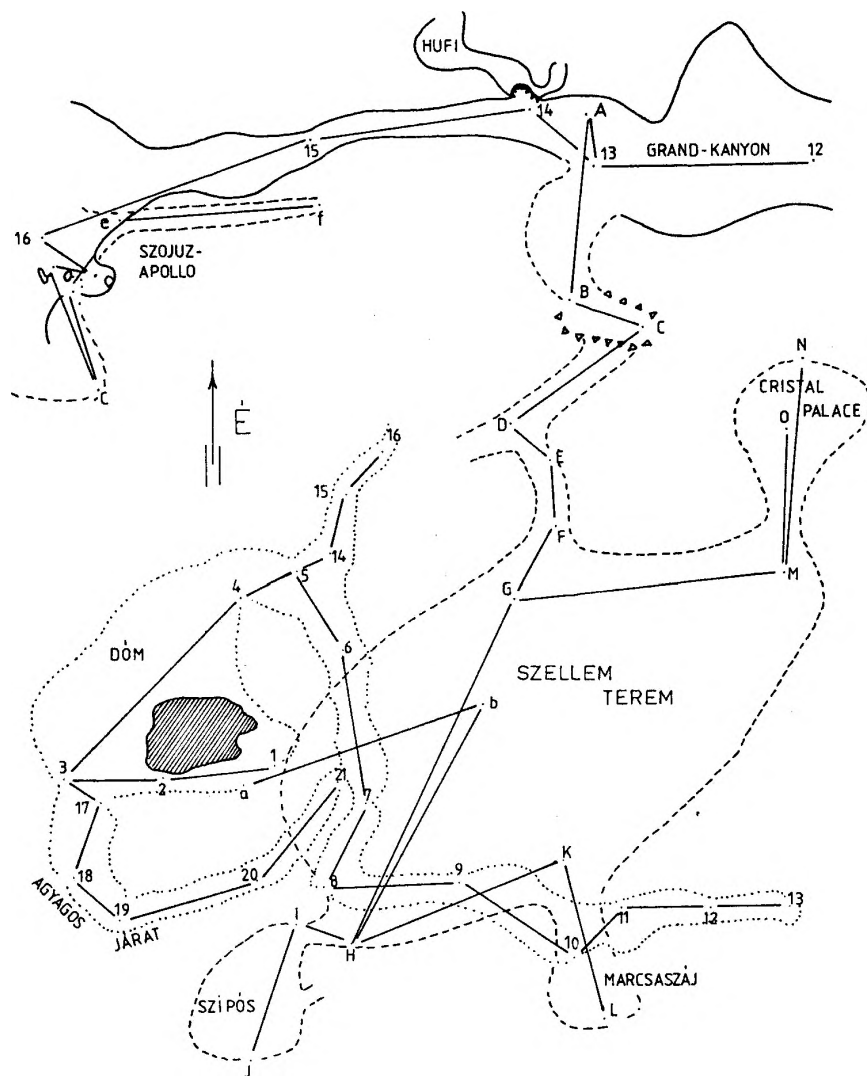
Galuska-völgyi tóbőr

Ebben az objektumban nyári táborunk során próbabontást végeztünk. A munka során erdei talajból kb. 3 köbmétert bontottunk ki, de szálkővet nem sikerült érnünk. A próbabontást tovább kívánjuk folytatni.

A Hajnóczy József Barlangkutató Csoport 1981. évi tevékenysége

Szerk: Varga Csaba

Barlangkutató Csoportunk 1981-ben ünnepelte a Hajnóczy-barlang felfedezésének 10. évfordulóját. E 10 esztendő alatt a Hajnóczy-barlang hossza - feltáró munkánk eredményeként - 1175 m-re nőtt. A jubileumi évet úgy kívántuk emlékezetessé tenni, hogy jelentős előrelépést tervezünk a feltárásban. Úgy véltük, hogy erre minden lehetőségünk meglesz, mivel három helyen akartunk feltáró tevékenységet folytatni.

A „JUBILEUMI ÁG” FELMÉRT
POLIGONJA

Miként azt előre sejtettük a Galéria NY-1 végénél csak igen óvatosan és nagy nehézségek árán lehetett továbbhaladni, szinte minden centiméterért megküzdve. Egyszerre mindössze egy ember dolgozhatott a tulajdonképpeni bontásnál, a többiek pedig a "liftozásban", a kitermelt anyag elszállításában vettek részt. Az "elődolgozót" 10-15 percenként váltották. Sajnos a váltás is eléggé időigényes tevékenység volt "helyszűke" miatt.

Mindezek miatt e munkahelyen a haladást mindössze 6-8 m-re tehetjük, de a reményt nem adjuk fel. 1982-ben ismét jubileumi év következik: ekkor lesz a XX. Odorvári Kutató Tábor ...

Igéretet kaptunk barlangkutató társainktól, hogy segítenek a Szojuz-Apolló kimászásában. Nem csatlakoztunk társainkban, eljöttek és kimászták a nekünk túl nehéz falat. Nehéz körülmények között sikerült a IV-V-ös falat leküzdeniük, mintegy 2-3 óras megfeszített munkával. Mivel a visszajövetel sem tűnt leányálmoknak, így nem került sor a mérésre, tehát csak bec ülni lehet - mintegy 20 m-re azt a magasságot, amellyel így megnevekedett a Grand Kanyon, Komszomol, Tsitsogó találkozási pontjánál lévő vertikum. Összeségében az eddig mért 86 m-hez még kb. 20 m-t számolhatunk, így pillanatnyilag a Hajnóczy-barlang legnagyobb "á pic" mélysége 100-105 m-re tehető.

Bár a továbbjutás útja a Szojuz-Apolló kimászásával nem nyílt meg, mégis sikerült jelentős méretű járatrendszert feltárni.

Elkezdjük a barlang legmélyebb pontján lévő /-117 m/ agyagszifon bontását. Eddig az volt a fő akadály, hogy a szifon megközelítése igencsak próbára tett bennünket, de ereszkedő és mászóeszközök alkalmazásával mind a le-, mind a feljövétel ideje és nehézsége jelentősen csökkent.

Két három fős csoport dolgozott itt egy-egy műszakot. Sajnos a két műszak alatt az intenzív kitermeléstől annyira eliszaposodott a munkaterület, hogy a további munka veszélyessé és értelmetlenné vált.

A szifon ugyanis egy -30°-os lejtésű keskeny járat alján van, ahonnan a kitermelt higfolyós, agyagos iszapot csak a lejtőn lehet deponálni, ahonnan a víz rövidebb, az iszap némiképp hosszabb idő után, - de a következő műszak elejére biztosan - visszafolyik. Egyhangu döntéssel a munkát itt abbahagytuk.

A "Balás Anna" cintóriumban tervezett munkáról leteztünk, mivel úgy véltük, kár lenne néhány méteres továbbhaladásért a barlang egyik legszebb részét feltárási színhellyé tenni. Ezután is legfeljebb csak fotók készítése céljából engedélyezünk oda látogatást, igen indokolt esetben, igen kis létszámban /max: 3 fő/.

Már az 1977. évi feltáró munkáról szóló jelentésben leirtuk, hogy a Grand Kanyon - Komszomol - Tsitsogó együttes képezi a barlang konvergálási zónáját. Az 1978. évi jelentésben, majd az azt követőkben mindig írtunk egy feltételezett járatról, amely a Labirintus felett, szükségképpen a Grand Kanyon felett húzódik.

Miután beszüntettük a barlang mélypontján lévő szifon bontását, úgy döntöttünk, hogy a Grand Kanyon tetején - csak akkumulátoros lámpával látható - kürtő megközelítésére teszünk kísérletet.

Az első mászást direktbe kezdtük, de miután ez nem sikerült, a standot áthelyezve harántolva akartuk elérni a kürtőt, ami a közel függőleges falakkal határolt, 13-15 m magasan lévő, 3-6 m széles mennyezet közepén helyezkedik el. Az új standnál felvilágítva félúton egy elég tisztességes nagyságu üregben tűnt el lámpánk fénye. Gondoltuk me-
net közben majd oda is benézünk.

A második kísértelozónak - Tornyi Lászlónak - sikerült feljutni az üregig, ahol egy eddig ismeretlen új járat kezdetét fedezte fel. Miután Domján János és Varga Csaba is utána másztak, együtt járták be az ujonnan feltárult részt.

A Jubileumi-ág leírása

A Grand Kanyon 13-as pontjától lehet felmászni a Mária-kürtőbe, eredetileg innen akartuk elérni a Grand Kanyon mennyezetén lévő kürtő alját. Mind a mennyezeti kürtő, mind a Mária-kürtő a Grand Kanyonban lévő palatörmelékkupok anyagának bojtási helyeit jelölik.

A Mária-kürtő DK-i falán mászott fel Tornyi L., s a kürtő magasságának kb. 2/3-ánál érte el azt a nyílást, amely a későbbi Jubileumi-ágba vezetett.

A Szellem-terembe meredek falu, DNY-i irányu járat vezet, amely néhány m után D-i irányultságot vesz fel, s egy kisebb ürege keresztül lehet bekuszni a tulajdonképpeni Szellem-terembe. Nevét onnan kapta, hogy a bemászást követő szétnézéskor a terem ÉNY-i falán egy szellem alakot felidéző fehér cseppkölefolyást pillantottunk meg. Mindössze ez az egy fehér képződmény van a terem sötét falán. E fal alatt - hasonlóan a Grand Kanyonhoz - hatalmas pala-mészke törmelék kup huzódik a szemközti fal felé. Alkotóinak szöge 15-30° között változik.

A Szellem-terem DK-i fala mentén huzódik egy valamikori patakmedertorzó, amely DNY-D felé a Haresaszájban, ÉK-É felé pedig a Cristal Palace-ban végződik. A patakmedret alkotó vízmennyiségre utalnak a benne levő több tonnás szikladarabok erősen erodált felszínei.

A patakmaradvány egyik végét jelző Cristal Palace, névéhez méltóan, kalcitkristályokkal bélelt kis üreg, melynek ópságát úgy akarjuk megóvni, hogy csak a bejáratig megyünk, s onnan gyönyörködünk a nem mindennapos látványban.

Az üreg alját, oldalát, mennyezetét borító kristályok nem tiszták, hanem egy valamikori olöntés nyomait viselik magukon, de így is impozáns látványt nyújtanak. A kristálylapok alkotóinak hossza 2-6 cm között változik.

A másik véget jelölő Haresaszájba egy agyaggúton átmászva lehet bejutni, ami meglehetősen akadályozza a további mászkálást, mivel a gátból elég sok a ruhán marad, s a bejáratától távolabbi részeken különböző színekben játszó cseppköképződmények díszítik az üreget.

A Haresaszáj végéből meredek kürtő emelkedik, melynek kimászását addig halogatjuk, amíg más helyen tovább lehet jutni, mivel mászás közben óhatatlanul összekoszolnánk a szép, tiszta cseppkölefolyásokat.

A harmadik kis üreg a Szipós, amelyik a Szellem-terem DNY-i végén nyílik. Nevét a benne található rongteteg szalmacseppkőről kapta, amelyek nemcsak eredeti helyükön, hanem feltehetően saját súlyuktól leszakadva a járat alját is lövén beborítják.

A Szipós és a Haresaszáj között van a Három grácia és a Hóféherke a törpéivel. A Három grácia fölött töméntelen mennyiségű szalma lóg a mennyezetről, most is vezetve a vizet, ami a karbidlámpás világításunknál nem elhanyagolandó.

Összegezve: a Jubileumi-ág "földszinti" részét a Szellem-terem uralja, amely ÉNY-ről DK-re lejt, főként a benne felhalmozódott pala-mészke törmelék kup jóvoltából. A teremből három kis üreg nyílik és a három kis üreg morfológiai képződményei merőben eltérnek egymástól. Magában a teremben mindössze két képződményegyüttes a Három grácia és a Hóféherke a törpéivel jelenti a diszt, az ékességet. A terem összességében rideg, kissé félelmetes, csak az üregekben megbújó szép képződmények enyhítik a zordságot.

A Szellem-terem ÉNY-i falán indultak el, majd a térképen 1-es ponttal jelzett bejáratí fülkéhez értek a Jubileumi-ág kimászására induló barlangkutatók.

A mászóterepet vékony, enyhén nedves agyagréteg borítja, ami szerencsére nem nagyon osuszik. Feljebb haladva a cseppkődrapériák tövében kiváló fogások biztosították a haladást. A járat felső részén nyílt lehetőség szügelésre, sőt ott már szükségessé vált, egy áthajlás miatt.

A 3-as pontnál lehet bejutni a Dóm-ba, egy lejtős alapu terembe, melynek alján ismét törmelék található, rajta mintegy 10-12 m hosszú cseppkőlefolyás. A terem mennyezete karbidlámpa fényénél nem látható. A 4-es pont felé emelkedik a Dóm, egy cseppkőlefolyáson lehet felmászni.

Az 5-ös ponttól kezdődik és folytatódik egészen a 13-as pontig a Kürtöskalás, ami azért kapott ilyen "jóízű" nevet, mert a névadójához illően tekeredik, csavarodik és éppen ezért felettébb jólesik benne mászni. A járat leküzdését a benne levő erodált cseppkővek és cseppkőlefolyások teszik "könnyebbé". A mennyezeti részen több helyen lehet eróziós üstöket találni, amelyek a barlang ezen részén viszonylag ritkák. Az 5-13-ig terjedő szakasz emelkedő, míg az 5-16-os rész lefelé a Szellem-terem felé tart olyannyira, hogy le lehet ereszkedni a terembe.

Az "emeleti" rész legkellemetlenebb szakasza a Dóm 3-astól induló Agyagos-járat, amely elég meredek emelkedősű, jórészt kitöltve a korábbi részeken is említett erodált cseppkővekkel és törmelékkel. A 19-20-as pontok közötti rész egy szűk taréj, ami csak lovaglólásban küzdhető le, mindkét oldalán meredek szakadékok. A 21-es pontnál ér véget az Agyagos-járat, de ez a legveszélyesebb része, ugyanis egy megdöntött mozdulattal egyből a Szellem-terembe lehet zuhanni kb. 15 m-t.

Az emeleti rész leírása Domján János információi alapján történt. A Jubileumi-ág feltárásával párhuzamosan végeztük a Little Kanyon kutatását. A Grand Kanyon 12-es pontjától indulva már korábban elkezdtük a Little Kanyon térköpezését, de ekkor mindössze három törésig jutottunk. Az 1981. évi kutatás eredményeként jelentősen bővíthettük térképünket.

A 12/c ponttól egészen a 12/j pontig a térképen látható irányultságú, keskeny, nehezen járható hasadékok képezik a Little Kanyon járatait. A j és k pontok között van egy teremszerű képződmény, ami négy hasadék találkozási pontjánál jött létre. Ennek megfelelően meredek falak határolják, becsült magassága 10-13 m.

A 12/1 ponttól kezdődik az a kürtőszakasz, ami miatt a továbbiakban is folytatjuk itt a kutatást. Méréseink alapján e kürtőgyűttes teteje 6-8 m-rel van a Galéria NY-i vége fölött, ami arra enged következtetni, hogy talán két irányból is megközelíthetjük a Labirintus feletti járatrendszerét.

A feltáró tevékenység összegzése: úgy gondoljuk, hogy a tábor kezdetekor volt 1135 m-es barlanghossz 1488 m-re növelése önmagáért beszél.

Az Odor-vári-hasadékbarlang és a Hajnóczy-barlang közötti kapcsolat kiderítése érdekében nagyarányú takarító munkába kezdtünk az Odor-vári-barlangban. A felszínhez legközelebb lévő Nagy-hasadékból napi 10-12 fős brigádok termelték az évtizedek alatt bedobált sziklákat, farönköket, egyebeket. Ezt a munkát 9 napon keresztül végeztük, sajnos lesújtó eredménnyel, ugyanis roméltuk, hogy a takarítás után némileg közelebb kerülünk a kapcsolat nyitjához. Nem így történt. A töménytelen mennyiségű bedobált anyag kitermelése után egyértelművé vált, hogy a Nagy-hasadékból nem valószínű a lejutás a Hajnóczy-barlangba.

E tevékenységünk után az Odor-vári-hasadékbarlangot vasajtóval lezártuk.

A Hajnóczy József-barlang 1981-ben felfedezett "Jubileumi-ág"-ának felmérési jegyzőkönyve.

A felmérést végezték: Domján János, Tornyi László, Virág István, Szűcs Imre, Varga Csaba. Kiindulási pont a Grand Kanyon 13-as pontja.

Pont	Irány	Lejtszög	Táv
13-13/A	É 351	+ 33,5°	254 cm
A - B	É 185	+ 32,40'	936 cm
B - C	É 287	+ 70°10'	930 cm
C - D	É 51	- 44°10'	945 cm
D - E	É 128	- 33°40'	266 cm
E - F	É 172°30'	- 40°	340 cm
F - G	É 206°	+ 24°20'	400 cm
G - H	É 19°20'	- 9°10'	1687 cm
H - I	É 283°20'	- 10°	434 cm
I - J	É 202°20'	- 2°30'	610 cm
H - K	É 68	- 4°10'	960 cm
K - L	É 171	+ 14°20'	700 cm
G - M	É 80	- 31°30'	1286 cm
M - N	É 2°30'	- 14°10'	947 cm
M - O	É 360	+ 47°30'	877 cm

A felmérés MOM gyártmányu függőkompasszal és függőívvel történt, a mérési pontok rögzítése falra vésett X-ekkel.

A mellékelt térképen a ----- al határolt részeket Varga Csaba, aal határolt részeket Domján János készítette.

A Hajnóczy József-barlang 1981-ben felfedezett "Jubileumi-ág"-ának felső szintjéről készült térkép jegyzőkönyve

A felmérés 1981. november 7-én készült Domján János irányításával, Magyar Irén és Tornyi László közreműködésével. A pontok falra vésett jelzőekkel készültek, az iránymérés Bézard-féle tájolóval, a lejtszögmérés 1°-os osztású szögmérővel. A távolságmérés feszített műanyagszinórral történt.

Pont	Irány	Lejtszög	Táv
1 - 2	44	+ 8°	465 cm
2 - 3	45	+ 3°	425 cm
3 - 4	7,5	+ 9°	1063 cm
4 - 5	11	+ 62°	550 cm

A fonti adatok a "Dóm" elnevezésű részre vonatkoznak.

Az alábbiakban a "Kürtöskalács" névvel illetett rész adatai következnek.

5 - 6	25	+ 45°	530 cm
6 - 7	29	+ 50°	1025 cm
7 - 8	35	+ 30°	490 cm
8 - 9	13	+ 15°	590 cm
9 - 10	21	+ 42°	775 cm
10 - 11	7	- 4°	300 cm
11 - 12	15	+ 33°	438 cm
12 - 13	18	+ 11°	330 cm

A fenti adatokból is kitűnik, hogy eddig egy viszonylag meredek emelkedésű szakasz felmérése történt, a továbbiakban ugyanennek a járatnak a lefelé haladó része következik:

5 - 14	9	- 33°	200 cm
14 - 15	0	- 18°	270 cm
15 - 16	5	Ø	230 cm

Az "Agyagos járat" felmérési adatai:

3 - 17	18	+ 15°	180 cm
17 - 18	31,5	+ 55°	620 cm
18 - 19	20	+ 30°	315 cm
19 - 20	10	+ 30°	660 cm
20 - 21	11,5	+ 25°	600 cm

A felső szint bekötése a "Szellem-terem" "II" pontjához az alábbiak szerint történt:

1 - a	10	Ø	150 cm
a - b	12	- 60°	1800 cm
b - II	36	+ 5°	1170 cm

A "Little Kanyon" felmérésének jegyzőkönyve

Felmérték: az 1981. évi nyári táborban Miklós Gábor, Varga Csaba és Virág István.

A pontosító mérést végezték 1981. november 7-én Kondor István, Varga Csaba és Városi József.

Kiindulási pont a Grand Kanyon 12/o pontja.

Pont	Irány	Lejtőszög	Táv
c - d	É 115	- 69°	638 cm
d - e	É 229	+ 6°	410 cm
e - f	É 237	+ 54°	395 cm
f - g	É 13	+ 58°	510 cm
g - h	É 272	+ 47°	1023 cm
h - i	É 265	+ 38°	728 cm
i - j	É 184	+ 57°	220 cm
j - k	É 307	+ 35°	810 cm
k - l	É 243	+ 27°	236 cm
l - m	É 292	+ 75°	511 cm
m - n	É 153	+ 80°	607 cm
n - o	É 67	+ 7°	250 cm
o - p	É 322	+ 75°	390 cm
p - P ₁	É 312	+ 63°	500 cm
p - P ₂	É 279	+ 82°	460 cm

A felmérés freibergeri kompasszal történt, a szögmerést 1°-os beosztású normál függőleges szögmérővel végeztük, míg a hosszmerést feszített műanyagszinórral mértük. A melékelt térképkiigéztést készítette Varga Csaba.